ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2013. Випуск 8. С. 136–143
Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language. Issue 8. P. 136–143

УДК 811.161.2'243:34

ТЕРМІНОЛОГІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Петро Луньо

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79000 Львів, Україна,
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: lunyopetro@gmail.com

Розглянуто один із напрямів роботи над лексикою в курсі української мови як іноземної – опрацювання конституційної термінології. На матеріалі цієї лексики представлено різні прийоми семантизації нових понять та проаналізовано проблему створення словника-мінімума з конституційного права для студентів-іноземців.

Ключові слова: термін, конституційне право, семантизація, юридична лексикографія, словник-мінімум.

Упродовж останніх років стрімко зріс показник іноземних студентів, які здобувають освіту в Україні, зокрема на юридичному факультеті. За даними міністерства освіти і науки, молоді та спорту у 2012/2013 навчальному році контингент студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації становить понад 53 тис. тисячі іноземних студентів з 137 країн Азії, Африки, Європи [3].

Після законодавчого закріплення за українською мовою статусу державної починається активне дослідження процесів становлення галузевих терміносистем, зокрема галузі конституційного права України. У наукових колах розробляють державні стандарти на терміни та визначення понять, визначають підходи до процесів систематизації, уніфікації та кодифікації термінології [17: 24, 25].

Однією з найскладніших проблем у процесі навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах є засвоєння ними української наукової термінології, яка становить основу їхнього майбутнього фаху.

Сьогодні видано цілу низку підручників та посібників, які призначено для майбутніх фахівців різних галузей знань, зокрема юридичної [20; 21; 23]. Проте бракує навчальних посібників для студентів іноземців з обраного ними фаху, які б забезпечили комплексне знання термінології цієї галузі знань.

Питанням викладання іноземним студентам термінології певної галузі знань займалися О. Андрес [1] (спортивна лексика), О. Кровицька (історична) [7], З. Куньч (науково-технічна) [8], І. Процик (релігійна лексика) [12], М. Процик [13] (видавнича), Л. Синишин (астрономічна) [18], Г. Тимошик (лексика бджільництва) [19], О. Туркевич (термінолексика методики викладання української мови як іноземної) [22], Н. Яніцька (соматична) [24] та ін. Проте в науці української мови як іноземної окремо не досліджено викладання термінології конституційного права – провідної галузі національного права України, яка регулює основні суспільні відносини, забезпечує розвиток демократичної правової держави і формування громадянського суспільства. Без вивчення цієї галузі права неможливим є

© Луньо П., 2013

формування професійної компетентності сучасного фахівця-юриста. Тому особливо актуальною в наш час є робота над аналізом української термінології конституційного права в курсі української мови як іноземної.

Мета статті – розглянути певні аспекти процесу навчання фахової мови права (на матеріалі термінології конституційного права) студентів-іноземців у вищих навчальних закладах.

Визначена мета проектує виконання таких завдань: 1) опис способів семантизації термінів конституційного права; 2) аналіз потреби створення спеціального фахового словника-мінімума з конституційного права для іноземних студентів.

Об'єктом роботи є терміни конституційного права. Предмет – спосіб семантизації термінів цієї галузі в аудиторії іноземних студентів.

Джерельною базою слугували сім лексикографічних праць конституційного права за 2001–2010 роки. Ілюстративний матеріал – 3300 термінолексем.

Фах правника передбачає висококваліфіковане володіння словом. Іноземні студенти в умовах професійної підготовки повинні здобути необхідний досвід спілкування, набути відповідних знань, умінь і навичок організації та здійснення різних форм комунікативної взаємодії. Вивчення термінології конституційного права має важливе значення для формування мовно-мовленєвих навичок іноземних студентів, які здобувають фах правника. Цілісне та коректне опанування термінології цієї галузі знань сприяє збагаченню інтелектуальних здібностей, формує розуміння мовного багатства та усієї різноманітності виражальних засобів.

Фахова мова правників має ґрунтуватися на законах української мови, на її лексичних, морфологічних і синтаксичних нормах. Мовні засоби, що використовують у діловому мовленні правників, досить різноманітні, проте вся багатоаспектність лексики передбачає одну найважливішу вимогу – використовувати усталені терміни, формули, звороти мови, що увійшли у фаховий стиль [21: 3].

Для засвоєння та правильного розуміння фахової термінолексики, яку вивчають іноземні студенти, важливим є спосіб семантизації, тобто „процес і результат повідомлення таких відомостей про мовну одиницю, які дають змогу користуватися нею у межах того чи іншого виду мовленнєвої діяльності" [9: 91].

Тлумачення та визначення термінів фахової мови є одним із прийомів семантизації. Потрібно також звертати увагу на етап навчання іноземних студентів, їхню підготовленість й ознайомленість із лексикою, використаною у дефініціях.

Одним із способів пояснення нової лексики є використання синонімів. Але щодо цього питання існують різні наукові погляди. Л. Селіверстова зазначає, що запозичення, які активно вживаються в сучасній українські мові, але мають українські відповідники, треба вилучати на початковому етапі навчання, а вживати тільки українські слова [15: 83]. Проте дослідниця М. Процик говорить про важливу роль синонімів у складі питомого та запозиченого відповідника у засвоєнні чужоземцями української термінної лексики, оскільки чужий за походженням термін поряд із власне українським допомагає студентові-іноземцеві здогадатися про його зміст [13: 106]. Так, у фахових термінологічних словниках із конституційного права є велика кількість запозичених термінів, до яких автори в дужках подають українські відповідники і, навпаки, питомо українські визначення до яких подано іноземні відповідники. Наприклад: *уповноважений з прав людини – омбудсман* (КПСТ,

Шляхтун, 2005, С. 12)[1]; *видача особи іноземній державі – екстрадиція* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 59); *винагорода парламентарія – парламентський індемнітет* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 62); *вихід із держави – сецесія* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 63); *відносне вето – супензивне вето* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 67)

Також можна подавати іноземним студентам синоніми, які є питомо українськими, і одне з них може бути більш зрозумілим або більш вживаним. Наприклад: *вибіркове вето – часткове вето* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 47); *батьківщина – вітчизна* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 7); *виборча квота – виборчий метр – виборча частка* (ОКПП, Лисенков, 2007, С. 154), (КПУ, Кравченко, 2008, С. 560), (ТТСКП, Наливайко, 2010, С. 38); *відкритих списків система – вільних списків система* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 67); *відмова від громадянства – вихід із громадянства* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 67); *військова повинність – військовий обов'язок* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 70).

Ще одним способом пояснення значень нових слів є зіставлення їх зі словами, значення яких відоме з рідної або іншої чужої мови. Цього іншомовного терміна не використовують в українському законодавстві, але студенти можуть його добре знати, тому й легко проведуть паралелі в суміжних поняттях. Наприклад: *уповноважений з прав людини – адвокат народу (Румунія)* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 12); *вища рада юстиції – вища рада суддівського корпусу* (Колумбія) (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 63) – *вища рада магістратури* (Італія, Португалія, Румунія, Франція, Польща, Албанія, Колумбія, Болгарія та ін.) (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 16), (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 63); *прокурор – державний адвокат* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 115).

На нашу думку, такі іншомовні терміни-відповідники можна використовувати лише з метою кращого засвоєння українського терміна, наголошуючи на активному вживанні саме українського відповідника і зазначаючи, що іншомовний відповідник є лише орієнтиром для правильного розуміння поняття, для порівняння та аналізу його у різних відомих уже мовних системах, для розширення словникового запасу.

Ще одним прийомом семантизації термінів конституційного права для іноземних студентів може слугувати використання антонімів, яке сприяє кращому розумінню значень слів та допомагає їх запам'ятати. Потрібно звертати увагу на те, чи містять терміни-антоніми компоненти загальновживаної лексики чи ні, бо у протилежному разі потрібне додаткове пояснення [13: 107]. Наприклад: *вибіркове вето – загальне вето* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 47); *відносне вето – абсолютне вето* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 67); *формальна конституція – матеріальна конституція, фактична конституція* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 113); *централізація – децентралізація* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 554); *часткове вето – загальне вето* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 557); *чергова сесія – позачергова сесія, надзвичайна сесія* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 557); *чергові вибори – позачергові вибори* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 557); *абстрактний конституційний контроль – конкретний конституційний контроль* (МЮЕКП, Бисага, 2003, С. 8).

Для кращого пояснення лексики конституційного права можна використовувати прийом вказівки на родове слово, тобто подавати слова, що означають частини, види того, що назване семантизованим словом. Коли студенти-іноземці уявлятимуть ієрархію відповідних понять, це сприятиме ефективному

[1] Див. список скорочень і джерельної бази

запам'ятовуванню цих термінів. Наприклад: *виборча система: мажоритарна, пропорційна, змішана* (КПУ, Кравченко, 2008, С. 560–561), (ККППУ, Теліпко, 2009, С. 519); *виборчі органи: центральна виборча комісія, окружні виборчі комісії, дільничні виборчі комісії* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 57–58); *виборчі цензи: віковий ценз, громадянства ценз, майновий ценз, мовний ценз, освітній ценз, осілості ценз, письменності ценз, службовий ценз, статі ценз, расовий ценз* (КПСТ, Шляхтун, 2005, С. 58); *відпустка: щорічні відпустки (основна відпустка, додаткова відпустка за роботу із шкідливими та важкими умовами праці, додаткова відпустка за особливий характер праці), додаткова відпустка у зв'язку з навчанням; творча відпустка; соціальні відпустки (відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; додаткова відпустка працівникам, які мають дітей), відпустка без збереження заробітної плати* (ТТСКП, Наливайко, 2010, С. 47).

Прямий переклад лексичної одиниці також є одним із шляхів семантизації фахової лексики. Але на думку дослідників, його треба залучати лише тоді, коли неможливо використати усі інші прийоми [10: 3]. Такий прийом семантизації характерний для початкового етапу навчання української мови як іноземної. Часто іноземні студенти інстинктивно під час пояснення їм якогось поняття намагаються знайти відповідник у мові-посереднику, бажаючи цим підтвердити своє розуміння цього поняття і не змушувати викладача витрачати час на пояснення.

Дієвим способом пояснення значення нових лексем є наочність, яка з допомогою одночасної участі слуху і зору сприяє кращому засвоєнню лексики. Але для пояснення термінолексики конституційного права цей спосіб неефективний.

Особливості формування культури професійного мовлення в майбутніх правників зумовлюють також різноманітність форм навчання, що застосовують у навчальному процесі. Провідними серед них є колективні форми взаємодії та спілкування, які вчать студентів формулювати думки українською мовою, дотримуватися норм літературної мови, володіти усною і писемною формою мовлення, розуміти співрозмовника, аналізувати власне і чуже мовлення, коректно й аргументовано вести дискусію, допомагають виховати особистість майбутнього правника [4: 34].

Отже, під час пояснення фахової лексики студентам-іноземцям потрібно звертати увагу на їхню підготовленість, мовний досвід, склад аудиторії і використовувати оптимальні прийоми семантизації. Це дасть змогу іноземцям швидко та ефективно засвоїти спеціальну лексику.

Особливість навчання іноземних студентів фахової мови полягає в тому, що об'єкт вивчення має стати для них засобом сприйняття і розуміння цієї сфери знань, а також способом формування і вираження власної думки щодо питань, пов'язаних із цієї галуззю знань.

Для запам'ятовування та коректного використання термінів із фаху, який отримує іноземний студент, важливим є відбір термінного матеріалу, що є необхідним мінімумом для опанування відповідної спеціальності, а також організація викладання й способу подання цього матеріалу. Важливим моментом є також врахування етапу навчання іноземних студентів, рівня їхнього знання загальновживаної української лексики, накопичення словникового запасу [13: 104]. Лексичний мінімум – це мінімальна кількість слів, яка необхідна студентові-іноземцю для того, щоб користуватися мовою як практичним засобом спілкування [10: 55]. Та студент повинен усвідомлювати необхідність розширення цього

лексичного мінімуму з допомогою цілеспрямованої роботи для формування ґрунтовних знань із цієї галузі.

Особливе місце у вивченні української мови як іноземної належить словникам. Сучасна українська лексикографія відзначається багатством різновидів словників. Останнім часом в українському мовознавстві посилився інтерес до проблем створення частотних словників, для яких відбирають так звані базові слова, що вживаються в певних галузях знань найчастіше й становлять основу термінології цих галузей [2: 34].

Завдання юридичної лексикографії – опис лексики тієї чи тієї галузі права та підготовка різноманітних навчальних словників для вивчення юридичної термінології. Сьогодні вже створено загальні нормативні словники сучасної української юридичної лексики. Вони охоплюють сучасну картину розвитку мови права, вміщуючи у собі термінолексеми з різних правових галузей. Проте значно менше лексикографічних видань, зосереджених на певній частині юридичної терміносистеми.

Незважаючи на те, що Україна уже понад 20 років незалежна, – словникових видань конституційного права України як провідної галузі права небагато, а тематичний словник-мінімум для іноземців – узагалі відсутній.

Інвентаризація доступної для нас лексикографічної бази конституційного права 1991–2012 рр. засвідчила, що перше видання словника термінів було в 2001 році (незважаючи на те, що прийняття Конституції України відбулось у 1996 році). Остання публікація словника, яку вдалося опрацювати для цієї наукової розвідки, датована 2010 роком.

Усі сім опрацьованих лексикографічних праць умовно можемо поділити за обсягом на великі словники: П.Шляхтун „Конституційне право: словник термінів” (2005), Ю.Бисага, М.Палінчак „Мала юридична енциклопедія з конституційного права” (2003); Л.Наливайко, М.Беляєва „Тлумачний термінологічний словник з конституційного права” (2010); та невеликі за обсягом, які розміщені як рубрика *словник термінів* у підручниках, посібниках тощо, зокрема: З.Гладун, М.Федчишин „Основи конституційного права України: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів усіх форм навчання” (2001); В.Кравченко „Конституційне право України: навчальний посібник” (2008); С.Лисенков „Основи конституційного процесуального права: навчальний посібник” (2007); В.Теліпко „Конституційне та конституційно-процесуальне право України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів” (2009).

Мова майбутнього фаху студентів-іноземців потребує засвоєння не лише певної науково-термінологічної та фахової лексики, яка подана у великих і невеликих за обсягом словниках, а й опанування української мови в культурному та граматичному аспектах. Тому наведені фахові словники не є призначені для іноземних студентів. Навіть невеликі за обсягом словники з підручників чи посібників не можуть виконувати ролі словника-мінімуму з певної галузі знань для іноземної аудиторії слухачів. Тому необхідним є створення спеціальних словників для студентів-іноземців, які навчаються на різних спеціальностях, які дали б змогу їм набагато ефективніше засвоїти розуміння спеціальних термінів.

Термінолексику конституційного права потрібно мінімізувати шляхом створення тематичного словника-мінімуму. Такий фаховий галузевий словник для іноземних студентів має охоплювати три пласти лексики: загальновживану, загальнонаукову та термінологічну. Також його терміносистема мусить відповідати

суспільним потребам і нормам літературної мови, національним традиціям і принципам міжмовної уніфікації [15: 80].

Згідно з рекомендаціями, фаховий словник для іноземних студентів з певної галузі знань має вміщувати не менше 1000 лексем, з яких близько 200 мають бути інтернаціоналізмами [6: 77]. Така кількість лексем, на думку дослідників, є достатньою для комунікативних потреб іноземця в галузі, яку він вивчає.

Виокремлення найчастотніших слів із певної сфери науки є важливим через існування ядра словникового складу будь-якої мови, а зокрема й окремої галузі, яке можна вважати „універсальною рисою в організації лексикону людини" [16: 121]. За твердженням В.Московича [11: 23–26], такі слова мають найбільшу продуктивність, інформативність і важливість для розуміння суті наукової сфери. Такий словник-мінімум забезпечує економність зберігання мовних знань та ефективність їхнього паралельного врахування в мисленнєво-мовленнєвій діяльності людини. П.Денисов називає таку групу слів „ДНК словника, які продукують похідні слова, переносні й термінологічні значення, входять в афоризми" [5: 48–50]. Своєю чергою, ми можемо говорити, що такі слова є „ДНК" не лише словника, а й цілої галузі, до якої вони належать. Універсальність такого мінімалізованого словника полягає в тому, що відібрані слова мають означати поняття, які легко розпізнаються, тобто мусять бути базовими в цій сфері науки та мати прості відповідники у більшості мов [14: 23–30].

Такі галузеві словники для іноземних студентів мають враховувати різні методики викладання нерідної мови, етап навчання, вид мовленнєвої діяльності, рідну мову іноземців, наявність чи відсутність мови-посередника тощо. Лише тоді такий словник стане повноцінним та надійним репрезентантом фаху навчання і сприятиме підвищенню ефективності вивчення мови.

Список використаної літератури

1. Андрес О. Використання української спортивної термінології в навчальному процесі з чужоземцями / О. Андрес // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 109–112.
2. Васенко Л. Деякі аспекти навчання фахової української мови / Л. Васенко, В. Дубічинський, О. Кримець // Проблеми української термінології : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – С. 33–36.
3. Вища освіта України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/ua//activity/education/higher-education/
4. Гороховська Т. В. Особливості формування культури професійного мовлення майбутніх правників / Т. В. Гороховська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць / редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 16 (69). – С. 30–36.
5. Денисов П. Н. Единицы словаря / П. Н. Денисов // Национальная специфика и ее отображение в нормативном словаре : сб. статей. – М., 1988. – С. 48–52.
6. Костомаров В. Г. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам / В. Г. Костомаров, О. Д. Митрофанова. – 4-е изд., испр. – М. : Рус. яз., 1988. –157 с.
7. Кровицька О. Історична лексика в курсі української мови як іноземної / О. Кровицька // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 98–102.
8. Куньч З. Системне вивчення науково-технічної термінології у роботі зі студентами-іноземцями / З. Куньч // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 198–202.

9. Методика / под. ред. А. Леонтьева. – М. : Рус. яз., 1988. – 178 с.
10. Методика преподавания русского языка как иностранного на начальном этапе обучения / Г. И. Дергачева и др. – М., 1983. – 238 с.
11. Москович В. А. Статистика и семантика. Опыт статистического анализа семантического поля / В. А. Москович. – М., 1969. – 303 с.
12. Процик І. Вивчення релігійної лексики на заняттях з української мови як чужої / І. Процик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2012. – Вип. 7. – С. 93–100.
13. Процик М. Семантизація власне української спеціальної лексики на заняттях з чужоземцями (на матеріалі українських видавничих термінів) / М. Процик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 104–108.
14. Сводеш М. Лексико-статическое датирование доисторических контактов (На материале племен эскимосов и североамериканских индейцев) / М. Сводеш // Новое в лингвистике : сб. статей / пер. с англ. и франц; / сост., ред. и автор вступ. статьи В. А. Звегинцева. – М., 1960. – С. 23–52.
15. Селіверстова Л. Відбір лексики іншомовного походження до підручника української мови як іноземної / Л. Селіверстова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 80–85.
16. Серебренников Б. А. Роль человеческого фактора в языке : Язык и картина мира / Б. А. Серебренников, Е. С. Кубрякова, В. И. Постовалова и др. – М. : Наука, 1988. – 212 с.
17. Симоненко Л. Нові підходи до розбудови української наукової термінології / Л. Симоненко // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць. – К. : КНЕУ, 2005. – Вип. VI. – С. 21–26.
18. Синишин Л. Астрономічна лексика української мови та її вивчення в курсі української мови як іноземної / Л. Синишин // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 214–218.
19. Тимошик Г. Лексика бджільництва у лінгводидактичному аспекті (на матеріалі номена „мед”) / Г. Тимошик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2012. – Вип. 7. – С. 101–118.
20. Токарська А. С. Ділове мовлення юристів у схемах і тестах : навч. посіб. / А. С. Токарська. – К. : Центр учбової літератури, 2005. – 269 с.
21. Токарська А. С. Культура фахового мовлення правника : навч. посібн. / А. С. Токарська, І. М. Кочан. – Львів : Світ, 2003. – 312 с.
22. Туркевич О. Становлення термінолексики методики викладання української мови як іноземної (на матеріалі діаспорних навчальних посібників) / О. Туркевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2010. – Вип. 5. – С. 175–179.
23. Українська мова фахового спрямування для юристів : підручник для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Токарська, І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 413 с.
24. Яніцька Н. Вивчення соматичної лексики в курсі української мови як іноземної / Н. Яніцька // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 114–118.

Список умовних скорочень

1. *КПСТ, Шляхтун, 2005* – Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2005. – 568 с.
2. *МЮЕКП, Бисага, 2003* – Бисага Ю. М. Мала юридична енциклопедія з конституційного права / Ю. М. Бисага, М. М. Палінчак, Д. М. Бєлов. – Ужгород : Ліра, 2003. – 148 с.

3. *ТТСКП, Наливайко, 2010* – Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляєва. – 2-ге вид., доповн. – Запоріжжя : Дніпровський металург, 2010. – 304 с.
4. *ОКПУ, Гладун, 2001* – Гладун З. С. Основи конституційного права України : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл. усіх форм навчання / З. С. Гладун, М. Г. Федчишин. – 2-ге вид., доповн. – Тернопіль : Астон, 2001. – 436 с.
5. *КПУ, Кравченко, 2008* – Кравченко В. В. Конституційне право України : навч. посібник / В. В. Кравченко. – 6-те вид., виправл. та доповн. – К. : Атіка, 2008. – 592 с.
6. *ОКПП, Лисенков, 2007* – Лисенков С. Л. Основи конституційного процесуального права : навч. посібник / С. Л. Лисенков. – К. : Юрисконсульт, 2007. – 270 с.
7. *ККППУ, Теліпко, 2009* – Теліпко В. Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Е. Теліпко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2012
доопрацьована 06. 11.2012
прийнята до друку 10. 01.2013

THE TERMINOLOGY OF CONSTITUTIONAL LAW IN A COURSE OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Petro Lunyo

Ivan Franko National University of Lviv,
Ukrainian Applied Linguistics Department,
1 Universytetska Str., room 233, 79000 Lviv, Ukraine,
phone: 032 239-43-55
e-mail: lunyopetro@gmail.com

The article is dedicated to one of the areas of vocabulary development in a course of Ukrainian as a foreign language – working on constitutional terminology. On the basis of the material of this area of vocabulary, the article presents different methods of semantization of new concepts and the problem of creating a minimal dictionary of constitutional law for foreign students.

Key words: term, constitutional law, semantization, law lexicography, minimal dictionary.

ТЕРМИНОЛОГИЯ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА В КУРСЕ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Пётр Лунё

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра украинского прикладного языкознания,
ул. Университетская 1, комн. 233, 79000 Львов, Украина,
тел.: 032 239-43-55
эл. почта: lunyopetro@gmail.com

Статья посвящена рассмотрению одного из направлений работы над лексикой в курсе украинского языка как иностранного – работе с конституционной терминологией. На материале этой лексики представлены различные приемы семантизации новых понятий и проанализирована проблема создания словаря-минимума по конституционному праву для студентов-иностранцев.

Ключевые слова: термин, конституционное право, семантизация, юридическая лексикография, словарь-минимум.